

НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ

вул. Інститутська, 9, м. Київ, 01601, Україна
тел. 253-38-22, факс 230-20-33, 253-77-50
e-mail: nbu@bank.gov.ua

NATIONAL BANK OF UKRAINE

9, Instytutska Str., Kyiv, 01601, Ukraine
phone 253-38-22, fax 230-20-33, 253-77-50
e-mail: nbu@bank.gov.ua

09.03.2016 № 31-0004/20011

Народному депутату України
Кубіву С.І.

На № _____

*Щодо причин розбіжностей
даних з зовнішньої торгівлі
за 2015 рік*

Шановний Степане Івановичу!

На Ваш запит щодо розбіжностей між даними зовнішньоторговельного балансу України, які надаються Державною службою статистики (ДССУ), і даними із зовнішньої торгівлі платіжного балансу України, що складається Національним банком України, повідомляємо наступне.

Платіжний та зовнішньоторговельний баланси мають різну методологічну основу, яка відповідає затвердженям міжнародним стандартам. Складання платіжного балансу здійснюється відповідно до методології шостого видання Керівництва з платіжного балансу та міжнародної інвестиційної позиції Міжнародного Валютного Фонду (далі – КПБ6), ведення зовнішньої торгівлі та складання зовнішньоторговельного балансу – відповідно до методології Статистичного відділу ООН (Керівництво зі статистики міжнародної торгівлі товарами та Керівництво зі статистики міжнародної торгівлі послугами).

Відповідно до методології, викладеній у КПБ6, статистика зовнішньої торгівлі є основним джерелом даних з експорту / імпорту товарів (параграф 10.14 КПБ6). Однак при складанні рахунку зовнішньої торгівлі в платіжному балансі передбачено цілий ряд коригувань (таблиця 10.2 КПБ6), метою яких є узгодження даних зовнішньої торгівлі з підходом, заснованим на переході прав власності від резидента до нерезидента, а також забезпечення повноти охоплення обсягів зовнішньої торгівлі. Зокрема дані ДССУ коригуються Національним банком на:

- оцінки обсягів неформальної торгівлі;
- вартість товарів для переробки (давальницької сировини і готової продукції);
- перерахунок імпорту з цін CIF на ціни FOB;
- оцінку витрат подорожуючих в розділі «послуги».

В результаті сальдо зовнішньоторговельного балансу за даними ДССУ становило 4.1 млрд. дол. США, тоді як за даними платіжного балансу було від'ємним на рівні

1460266

11.03.2016 09:15
56545

БМД НБУ

1.8 млрд. дол. США. Основними чинниками такої різниці є дорахунки обсягів неформальної торгівлі (4.2 млрд. дол. США) та витрат подорожуючих (3 млрд. дол. США):

Сальдо	ДССУ		ПБ		ПБ - ДССУ	
	2014	2015	2014	2015	2014	2015
Товари і послуги	3,4	4,1	-4,6	-1,8	-8,0	-5,9
в т.ч.						
неформальна торгівля			-7,3	-4,2	-7,3	-4,2
подорожі			-3,0	-3,0	-3,0	-3,0
інші послуги			1,6	0,9	1,6	0,9
SIF / FOB			0,6	0,4	0,6	0,4

Більш детальна інформація та методологічні пояснення щодо коригування даних ДССУ при складанні рахунку товарів та послуг платіжного балансу викладено в додатках до цього листа .

Варто також зазначити, що для складання статистики національних рахунків (зокрема розрахунку ВВП) ДССУ використовує дані щодо зовнішньої торгівлі товарами та послугами, наведені у платіжному балансі.

Також повідомляємо, що Національний банк розмістив відповідні роз'яснення щодо вказаних розбіжностей з відповідним порівнянням даних на своєму Офіційному інтернет-представництві (<http://www.bank.gov.ua/doccatalog/document?id=17375332>). Оновлена за даними 2015 року презентація буде розміщена 18 березня 2016 року разом з офіційним оприлюдненням річних даних платіжного балансу України. Крім того, інформація щодо узгодження даних НБУ та ДССУ буде публікуватися на сайті щоквартально на постійній основі.

Додатки: на 3 аркушах

З повагою

Заступник Голови

Д.Р.Сологуб

Основні чинники розбіжностей показників зовнішньої торгівлі за даними Національного банку України (НБУ) та Державної служби статистики України (ДССУ).

Існування розбіжностей між даними Національного банку та Державної служби статистики пов'язано з різницею методологічних підходів в частині охоплення та класифікації, використанням різних джерел інформації та різними термінами формування зовнішньоторговельного та платіжного балансів (на 45-ий та 75-ий день після звітного періоду).

Товари. Інформаційний масив даних із зовнішньої торгівлі товарами, який Національний банк України отримує від ДССУ, коригується за ступенем охоплення (неформальна торгівля) та класифікацією (товари для перероблення та перерахунок імпорту товарів з цін CIF до цін FOB).

Відповідно до методології складання платіжного балансу в статті "Товари" враховується експертна оцінка обсягів неформальної торгівлі, які не включені в офіційну статистику зовнішньої торгівлі товарами.

Крім того загальна сума імпорту товарів у статті "Імпорт товарів" платіжного балансу зменшується на суму вартості транспортування до кордону України та страхування вантажів, при одночасному збільшенні вартості імпорту послуг.

До статті "Експорт/імпорт товарів" платіжного балансу не включаються операції, у яких відсутній перехід права власності між резидентом і нерезидентом, тому обсяги зовнішньої торгівлі товарами зменшуються на величину вартості товарів для перероблення.

Послуги. Головними джерелами інформації для складання статті "Послуги" платіжного балансу є дані банківської звітності про операції з нерезидентами (ITRS) і дані квартальної статистичної звітності ДССУ про експорт-імпорт послуг. Для оцінки обсягів окремих видів послуг додатково здійснюються наступні розрахунки:

- обсяги імпорту послуг з транспортування коригуються на величину витрат на транспортування до кордону України та страхування вантажів за виключенням вартості послуг, наданих компаніями-резидентами ;
- обсяги експорту-імпорту послуг з подорожування та послуг у сфері страхування розраховуються на підставі методик, що розроблені фахівцями НБУ відповідно до методології складання платіжного балансу;
- формування статті «Державні послуги» здійснюється з урахуванням даних щодо платежів за послуги дипломатичних та консульських установ, що надходять на Україну.

Найбільш вагомо на величину розбіжностей впливають два компоненти – послуги з подорожування (стаття «Подорожі») та «неформальна торгівля» (стаття «Товари»), обсяги яких Національний банк визначає на підставі експертних оцінок (методологічні коментарі та основні та чинники розбіжностей даних розміщені на Офіційному інтернет-представництві Національного банку: (<http://www.bank.gov.ua/doccatalog/document?id=19138166>) у розділі "Статистика" / "Статистика зовнішнього сектору" / "Платіжний баланс").

Також порівнюючи дані з зовнішньої торгівлі, які включені до платіжного балансу та аналогічні показники зовнішньоторговельного балансу (що наведені в експрес-випуску Державної служби статистики від 15.02.2016р. №46/0/08.2вн-16), необхідно мати на увазі, що до статті «Товари» в зовнішньоторговельному балансі включається вартість товарів для перероблення (давальницька сировина і готова продукція), а в послуги - вартість послуг з перероблення. Для виключення подвійного рахунку вартість експорту-імпорту товарів і послуг корегується на вартість послуг з перероблення за такою схемою:

	Дані НБУ	Дані ДССУ
Товари та послуги	Товари + послуги	Товари + послуги – вартість послуг з перероблення
Товари – товари для перероблення	Виключаються	Включаються
Послуги Послуги з перероблення	Включаються	Включаються

Узгодження даних з зовнішньої торгівлі товарами та послугами (Державна служба статистики України) з підсумковими показниками за методологією платіжного балансу, шосте видання (Національний банк України)

МЛН. ООЛ. США

	2014			2015		
	Експорт	Імпорт	Сальдо	Експорт	Імпорт	Сальдо
ТОВАРИ ТА ПОСЛУГИ						
2а. Дані Державної служби статистики (без урахування вартості переробки для уникнення подвійного обліку)*	64 100	60 704	3 396	46 648	42 583	4 065
1. Дані, включені до платіжного балансу	65 436	70 042	-4 606	47 797	49 593	-1 796
2. Дані Державної служби статистики*	65 435	60 755	4 680	47 686	42 647	5 039
3. Відхилення (2-1)	1	9 287	-9 286	111	6 946	-6 835
I. ТОВАРИ						
1. Дані, включені до платіжного балансу (за методологією КПБ6)	50 552	57 680	-7 128	35 428	38 737	-3 309
2. Дані Державної служби статистики	53 914	54 382	-468	38 135	37 502	633
Дорахунки (поправки)	-3 362	3 298	-6 660	-2 707	1 235	-3 942
а) Класифікаційні	-4 412	-5 071	659	-3 462	-3 739	277
Коригування до цін FOB	0	-1 900	1 900		-1 310	1 310
Товари для перероблення	-4 412	-3 171	-1 241	-3 462	-2 429	-1 033
б) Охоплення	1 050	8 369	-7 319	755	4 974	-4 219
Неформальна торгівля	1 050	8 369	-7 319	755	4 974	-4 219
II. ПОСЛУГИ						
1. Дані, включені до платіжного балансу (за методологією КПБ6)	14 884	12 362	2 522	12 263	10 219	2 044
2. Дані Державної служби статистики *	11 521	6 373	5 148	9 551	5 145	4 406
Дорахунки (поправки)	3 363	5 989	-2 626	2 712	5 074	-2 362
Транспорт	129	1 351	-1 222	59	885	-826
у т.ч. коригування до цін FOB		1 271	-1 271		864	-864
Подорожі	1 384	4 380	-2 996	882	3 848	-2 966
Інше	1 850	258	1 592	1 771	341	1 430
Довідково						
Дані Державної служби статистики *	11 521	6 373	5 148	9 551	5 145	4 406
у тому числі:						
послуги з переробки	1 335	51	1 284	1 038	64	974
транспорт	6 102	1 376	4 726	5 231	1 147	4 084
подорожі	228	681	-453	200	595	-395
інші послуги	3 856	4 265	-409	3 082	3 339	-257
Дані, включені до платіжного балансу (за методологією КПБ6)	14 884	12 362	2 522	12 369	10 856	1 513
у тому числі:						
послуги з переробки	1 278	29	1 249	1 055	63	992
транспорт	6 231	2 727	3 504	5 290	2 032	3 258
у т.ч. коригування до цін FOB		1 271	-1 271		864	-864
подорожі	1 612	5 061	-3 449	1 082	4 443	-3 361
інші послуги	5 763	3 274	2 489	4 942	4 318	624

Примітка. Без урахування тимчасово окупованої території АР Крим і м.Севастополя

* Дані за 2014 рік уточнені Державною службою статистики України у червні 2015 року